

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף לט of עבודה זרה
Some of the topics we will learn about include.

כבשין שדרכן לתת בתוכן יין וחומץ
אסורין באכילה

Vegetables or meat preserved in brine to which the עכו"ם usually add wine or vinegar, are forbidden to be eaten, but are permitted in other benefits.

The Machlokes whether this refers only to שדרכן

Only if it's not known whether the עכו"ם added wine – it is merely customary for them to add wine – is the food permitted in other benefits.

But if it's known that the עכו"ם indeed added wine, the food is forbidden in all benefits.

OR even to

בידוע

Even if it is known that the עכו"ם added wine, the food is permitted in other benefits.

The Mishnah lists three types of fish from עכו"ם that are forbidden because there is a concern that they contain non-Kosher fish.

A

כבשין
שדרכן לתת בתוכן יין וחומץ
אסורין באכילה

שדרכן

בידוע

Three types of fish from עכו"ם that are forbidden because there is a concern that they contain non-Kosher fish

B

עבדו של חבר הרי הוא כחבר
אשת חבר הרי היא כחבר

The servant and wife of a Talmid Chacham, have the status of a Talmid Chacham, and they retain their status even after his passing.

The Machlokes regarding
אשת חבר שנשאת לעם הארץ

If the former wife of a חבר married an עם הארץ, whether she loses her status of חבר.

חבי"ת

אסור בחותם אחד

Expensive items that were entrusted to an עכו"ם are forbidden if they had only one seal, because as Rashi explains

דדמיהן יקרים

Since these items are expensive, there is a concern for להחליף ולזייף

That the עכו"ם switched them with a טמא, and duplicated the seal;

However

חמפ"ג

מותר בחותם אחד

Inexpensive food items are permitted with one seal, because since these items are inexpensive there is no concern for להחליף ולזייף, because it's too much bother to duplicate the seal.

B

עבדו של חבר הרי הוא כחבר
אשת חבר הרי היא כחבר

אשת חבר
שנשאת לעם הארץ

חבי"ת
אסור בחותם אחד

חמפ"ג
מותר בחותם אחד

1 So, let's review ...

The Gemara continues explaining the previous Mishnah on דף ל"ה which teaches the following Halachah:

כבשין שדרכן לתת בתוכן יין וחומץ
אסורין באכילה

Vegetables or meat preserved in brine, to which the עכו"ם usually add wine or vinegar, are forbidden to be eaten, but are permitted in other benefits.

חזקיה makes the following distinction:

לא שנו אלא שדרכן
מותרין בהנאה
אבל בידוע
אסור אפילו בהנאה

Only if it's not known whether the עכו"ם added wine - it is merely customary for them to add wine - is the food permitted in other benefits.

But if it's known that the עכו"ם indeed added wine, the food is forbidden in all benefits.

רבי יוחנן disagrees and says
אפילו בידוע נמי

מותר בהנאה

Even if it is known that the עכו"ם added wine, the food is permitted in other benefits.

1

The Mishnah continues

מאריך

כבשין שדרכן לתת בתוכן יין וחומץ
אסורין באכילה

Vegetables or meat preserved in brine, to which עכו"ם usually add wine or vinegar, are forbidden to be eaten, but are permitted in other benefits.

חזקיה

לא שנו אלא שדרכן
מותרין בהנאה
אבל בידוע
אסור אפילו בהנאה

Only if it's not known whether the עכו"ם added wine - it is merely customary for them to add wine - is the benefit permitted.

But if it's known that the עכו"ם indeed added wine, the food is forbidden in all benefits.

רבי יוחנן

אפילו בידוע נמי
מותר בהנאה

Even if it is known that the עכו"ם added wine, the food is permitted in other benefits.

2

And the Gemara applies their Machlokes to the previously mentioned Machlokes in ל"ד דף regarding והמוריים

The fish brine of the עכו"ם; And Rashi explains that מוריים is considered בידוע, because רובא דעלמא שדו ביה חמרא Most people mix wine into it.

Now, regarding מוריים מותרין רבי מאיר holds איסורן בהנאה מוריים is forbidden in all benefits, because they add wine to their fish brine. While the חכמים hold מותרין בהנאה מוריים is forbidden only from consumption but is permitted in other benefits.

Now, חזקיה holds only regarding כבשים בידוע אסור בהנאה Because הכא למתוקי טעמא The wine is added to enhance the taste of the vegetables. But regarding מוריים he concurs even with the חכמים and בידוע מותר בהנאה Because התם לעבורי זוהמא The יין נסך is added merely to remove the odor of the fish, but not for its taste.

And Rashi explains; והוי כמאן דאזיל לאיבוד It's as if wasted; and therefore, the Chachamim did not prohibit it from benefit.

And רבי יוחנן holds only regarding כבשים בידוע מותר בהנאה Because הכא לא ידיע ממשן The יין נסך is not eaten, because the brine is not eaten together with the vegetables, it is added to the brine merely to preserve the vegetables. But regarding מוריים he concurs even with רבי מאיר and בידוע אסור בהנאה Because התם ידיע ממשן The יין נסך is eaten with the fish brine. =====

2

The Gemara applies their Machlokes to the previously mentioned Machlokes regarding

והמוריים

The fish brine of the עכו"ם;

And Rashi explains that מוריים is considered בידוע, because רובא דעלמא שדו ביה חמרא Most people mix wine into it.

מכאן מותרין בהנאה מוריים is forbidden only from consumption but is permitted in other benefits.

רבי מאיר איסורן בהנאה מוריים is forbidden in all benefits, because they add wine to their fish brine.

חזקיה

Regarding מוריים מכאן concurs with the חכמים

Regarding כבשים חזקיה holds

בידוע מותר בהנאה Because התם לעבורי זוהמא

בידוע אסור בהנאה Because הכא למתוקי טעמא

The יין נסך is added merely to remove the odor of the fish, but not for its taste.

The wine is added to enhance the taste of the vegetables.

And Rashi explains; והוי כמאן דאזיל לאיבוד It's as if wasted; and therefore, the Chachamim did not prohibit it from benefit.

מכאן מותרין בהנאה

רבי מאיר איסורן בהנאה

רבי יוחנן

Regarding כבשים רבי יוחנן holds

Regarding מוריים רבי מאיר concurs with חכמים

בידוע מותר בהנאה Because הכא לא ידיע ממשן

בידוע אסור בהנאה Because התם ידיע ממשן

The brine is not eaten with the vegetables, it is added to the brine merely to preserve the vegetables.

The יין נסך is eaten with the fish brine.

3 The Mishnah lists three types of Kosher fish from non-Jews that are אסור באכילה.

1.

טרית טרופה
אסור באכילה
טרית שאינה טרופה
מותר באכילה
טרית of an עכו"ם, a small salted fish that was cut up into small pieces, may not be eaten, because as Rashi explains, אין ניכרין הלכך חיישי לטמאים

There is a concern that the עכו"ם mixed in non-kosher fish, since the fish cannot be recognized because it is not in its original form. ®

However, if the טרית was whole, the fish may be eaten, because there is no concern for טמאים, since it can be recognized because it is in its original form.

2.

וציר שאין בה דגה כלבית שוטטת בו
אסור באכילה

Fish brine of an עכו"ם that has no כלבית, a small non-kosher fish which develops in brine, floating inside, the brine may not be eaten, because as Rashi explains שדרך כלבית ליגדל מאליה בציר של דגים טהורים ואם יש ציר דג טמא עמו לא תגדל כלבית בו

The טהורים usually grows in the brine of kosher fish, unless brine of non-kosher fish is mixed with it. Therefore, the lack of כלבית indicates that דג טמא was mixed in.

However,

וציר שיש בה דגה
מותר באכילה

If there was כלבית floating inside, the brine may be eaten, because the presence of כלבית indicates that דג טמא was not mixed in.

3

מלך

The Mishnah lists three types of Kosher fish from non-Jews that are אסור באכילה.

1

טרית טרופה
אסור באכילה
טרית שאינה טרופה
מותר באכילה

טרית of an עכו"ם, a small salted fish that was cut up into small pieces, may not be eaten,

because as Rashi explains,

אין ניכרין

הלכך חיישי לטמאים

There is a concern that the עכו"ם mixed in non-kosher fish, since the fish cannot be recognized because it is not in its original form.

However, if the טרית was whole, the fish may be eaten, because there is no concern for טמאים, since it can be recognized because it is in its original form.

2

וציר שאין בה דגה כלבית שוטטת בו
אסור באכילה

Fish brine of an עכו"ם that has no כלבית, - a small non-kosher fish which develops in brine - floating inside, the brine may not be eaten,

because as Rashi explains

שדרך כלבית ליגדל מאליה בציר של דגים טהורים ואם יש ציר דג טמא עמו לא תגדל כלבית בו

The טהורים usually grows in the brine of kosher fish, unless brine of non-kosher fish is mixed with it.

Therefore, the lack of כלבית indicates that דג טמא was mixed in.

However,

וציר שיש בה דגה
מותר באכילה

If there was כלבית floating inside, the brine may be eaten, because the presence of כלבית indicates that דג טמא was not mixed in.

4

3.

והחילק

אסור באכילה

As the Gemara explains

החילק זו סולתנית

ומפני מה אסורה

מפני שערבונה עולה עמה

לוק of an עכו"ם, a small fish whose kosher סימנים grow in later on, is forbidden to be eaten regardless of whether it was cut up or whole, because since ערבונה, a similar looking non-kosher fish grows in the same waters, there is a concern that this might be an ערבונה fish, and there are no סימנים to determine that this is a סולתנית.

The Gemara adds, however,

צחנתא דבב נהרא שריא

משום דלא מרבה טינא דג טמא

חילק that comes from the Bav River, or any other river in which there are no non-kosher fish, is permitted. However,

האידנא דקא שפכי ביה נהר גוזא ונהר גמזא אסירי

If other rivers flow into this river, the חילק is obviously forbidden, because those rivers do have non-kosher fish.

And the Gemara proceeds with a discussion of several similar looking fish in which some are kosher, and some are not kosher.

=====

4

3

והחילק

אסור באכילה

As the Gemara explains

החילק זו סולתנית

ומפני מה אסורה

מפני שערבונה עולה עמה

לוק of an עכו"ם, a small fish

whose kosher סימנים grow in later on,

is forbidden to be eaten

regardless of whether it was cut up or whole,

because ערבונה, a similar looking non-kosher fish grows in the same waters,

there is a concern that this might be an ערבונה fish, and there are no סימנים to determine that this is a סולתנית.

The Gemara adds, however,

צחנתא דבב נהרא שריא

משום דלא מרבה טינא דג טמא

חילק that comes from the Bav River,

or any other river in which there are no non-kosher fish, is permitted.

However,

האידנא דקא שפכי ביה

נהר גוזא ונהר גמזא אסירי

If other rivers flow into this river,

the חילק is obviously forbidden,

because those rivers do have non-kosher fish.

And the Gemara proceeds with a discussion of several similar looking fish in which some are kosher, and some are not kosher.

5 The Mishnah continues:

וקורט של חלתית
אסור באכילה
משום דמפסקי ליה בסכינא
עכו"ם of an חלתית, a certain type of plant, is forbidden to be eaten, because the non-Jews cut it with their non-Kosher knife.

And although we generally say
נותן טעם לפגם מותר

A forbidden flavor that was absorbed in a knife for more than one day becomes spoiled and is therefore permitted?
However,

אגב חורפיה דחילתיתא מחליא ליה שמנוניתא
והוה ליה כנותן טעם לשבח ואסור

The sharpness of the חלתית sweetens the oils on the knife, and the flavor becomes fresh, and is therefore forbidden.

=====

5

The Mishnah continues

משנה

**וקורט של חלתית
אסור באכילה
משום דמפסקי ליה בסכינא**

עכו"ם of an חלתית, a certain type of plant, is forbidden to be eaten, because the non-Jews cut it with their non-Kosher knife.

And although we generally say

נותן טעם לפגם מותר

A forbidden flavor that was absorbed in a knife for more than one day becomes spoiled and is therefore permitted?

However,

**אגב חורפיה דחילתיתא
מחליא ליה שמנוניתא
והוה ליה כנותן טעם לשבח ואסור**

The sharpness of the חלתית sweetens the oils on the knife, and the flavor becomes fresh, and is therefore forbidden.

6 Tangentially, the Gemara proceeds with the following incident which teaches another Halachah:
 עבדיה דרבי לוי הוה קא מזבין חילתייתא
 The servant of רבי לוי would sell חילתייתא for him, and after רבי לוי's passing, רבי יוחנן ruled that it's still permitted to buy חילתייתא from the servant, because עבדו של חבר הרי הוא כחבר
 The servant retains the status of his master a Talmid Chacham, as the Braisa states
 אשת חבר הרי היא כחבר
 עבדו של חבר הרי הוא כחבר
 And
 חבר שמת
 אשתו ובניו ובני ביתו הן בחזקתן עד שיחשדו
 The household of a Talmid Chacham, which includes his wife, children and servants, are all considered like the Talmid Chacham in that they are trusted to separate תרומות ומעשרות.
 And they retain this status even after the חבר dies, unless there is reason to suspect that they have deviated from his ways.

The Braisa continues
 אשת עם הארץ שנשאת לחבר
 צריכין לקבל דברי חברות
 If the former wife of an עם הארץ married a חבר, she is considered a חבר only after she accepts upon herself to follow in the ways of her husband, the חבר.
 However vice versa;
 אבל אשת חבר שנשאת לעם הארץ
 If the former wife of a חבר married an עם הארץ, there is a Machlokes:
 רבי מאיר holds
 אינן צריכין לקבל דברי חברות לכתחלה
 She still retains her status of חבר and she does not need to re-accept the ways of a חבר.
 While רבי יהודה holds
 אף הן צריכין לקבל דברי חברות לכתחלה
 She loses her status of חבר unless she re-accepts the ways of a חבר
 =====

6
עבדיה דרבי לוי
הוה קא מזבין חילתייתא
 The servant of רבי לוי would sell חילתייתא for him, and after רבי לוי's passing, רבי יוחנן ruled that it's still permitted to buy חילתייתא from the servant,
because
עבדו של חבר הרי הוא כחבר
 The servant retains the status of his master a Talmid Chacham,
as the Braisa states
אשת חבר הרי היא כחבר
עבדו של חבר הרי הוא כחבר
And
חבר שמת
אשתו ובניו ובני ביתו
הרי הן בחזקתן
עד שיחשדו
 The household of a Talmid Chacham, which includes his wife, children and servants, are all considered like the Talmid Chacham in that they are trusted to separate תרומות ומעשרות.
 And they retain this status even after the חבר dies, unless there is reason to suspect that they have deviated from his ways.

אשת עם הארץ שנשאת לחבר
צריכין לקבל דברי חברות
 If the former wife of an עם הארץ married a חבר, she is considered a חבר only after she accepts upon herself to follow in the ways of her husband, the חבר.

However vice versa;
אבל אשת חבר שנשאת לעם הארץ
 If the former wife of a חבר married an עם הארץ, there is a Machlokes:

רבי יוחנן
אף הן צריכין לקבל דברי חברות לכתחלה

She loses her status of חבר unless she re-accepts the ways of a חבר

רבי מאיר
אינן צריכין לקבל דברי חברות לכתחלה

She still retains her status of חבר and she does not need to re-accept the ways of a חבר.

8 The Gemara proceeds with a Braisa:

ת"ר אין לוקחין ימ"ח מח"ג בסוריא
אלא מן המומחה

One may not purchase certain food items from a Jewish storekeeper in Syria, because as Rashi explains, ...

ומזבני לישראל דברים שלקחו מן העכו"ם

The Jews in Syria are suspected to resell food that they bought from a non-Jew, because they are not careful about the Issur of not to cause someone to commit an עבירה.

However,

וכולן אם נתארח אצל בעל הבית

מותר

One may eat these food items inside his home, because אינהו גופייהו לא אכלי איסורא

The Jews in Syria do not eat or serve forbidden foods in their homes.

==

====

The Mishnah concludes with

ומלח סלקונדרית

אסורין

A certain salt that the Roman bakers would eat, is forbidden for eating, because as Rashi explains

שמערבין בה קרבי דגים טמאים

They mix in the intestine of non-kosher fish.

The Braisa cites a Machlokes whether all types of salt are forbidden, or only some of them.

The next Mishnah will be reviewed with the following Daf.

8

ענין רבנן
**אין לוקחין ימ"ח מח"ג בסוריא
אלא מן המומחה**

*One may not purchase certain food items
from a Jewish storekeeper in Syria,*

because as Rashi explains,

*שהחנוונים שבסוריא חשידי דלא קפדי אלפני עור
ומזבני לישראל דברים שלקחו מן העכו"ם*

*The Jews in Syria are suspected to resell food
that they bought from a non-Jew,
because they are not careful about the Issur of not to
cause someone to commit an עבירה.*

However,

**וכולן אם נתארח אצל בעל הבית
מותר**

One may eat these food items inside his home,

because

אינהו גופייהו לא אכלי איסורא

*The Jews in Syria do not eat or serve forbidden foods
in their homes.*

The Mishnah continues

אסורין

**ומלח סלקונדרית
אסורין**

*A certain salt that the Roman bakers would eat,
is forbidden for eating,*

because as Rashi explains

שמערבין בה קרבי דגים טמאים

They mix in the intestine of non-kosher fish.

*The Braisa cites a Machlokes whether
all types of salt are forbidden,
or only some of them.*